

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**ANEKS D DO RAPORTU KOŃCOWEGO
SYNTEZA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

RAPORT Z EWALUACJI EX-ANTE PROGRAMU OPERACYJNEGO DOTYCZĄCEGO ROZWOJU CYFROWEGO

Wersja 3.0

Poznań, grudzień 2013

Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC) jest programem krajowym, jednym z podstawowych instrumentów wdrażania polityki rozwojowej państwa i jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

POPC stanowi odpowiedź na wzrastające potrzeby w zakresie rozwoju szeroko rozumianego społeczeństwa informatycznego, w następujących wymiarach:

- techniczno – przestrzennym – akcentujący rozwój nowoczesnej technologii informacyjnej i ich alokacji w wymiarze przestrzennym umożliwiające powszechny dostęp do usług,
- ekonomicznym – gdzie wiedza oraz informacja stanowią fundament rozwoju gospodarczego,
- zawodowym – gdzie traktuje się rozwój informatyczny jako element tworzenia nowych kompetencji i nowych elastycznych specjalizacji produkcji i pracy (np.: elastyczne systemy produkcyjne),
- kulturowym – traktujące wirtualizację oraz swobodny dostęp do informacji jako czynnik rozwoju demokracji.

Program koncentruje się na trzech obszarach rozwojowych: zwiększenie dostępu do sieci szerokopasmowych, rozwijanie e – usług publicznych i otwartego rządu oraz wzrost w zakresie kompetencji cyfrowych i eliminacji wyłączenia cyfrowego. Obszary te zgodnie z Policy Paper na rzecz rozwoju cyfrowego Polski do 2020 r. stanowią o poprawie jakości i ilości infrastruktury oraz jakości usług związanych z cyfryzacją przyczyniając się wzrostu kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Cele Programu wynikają przede wszystkim z dokumentów strategicznych m. in.: Strategia *Europa 2020*, Europejska Agenda Cyfrowa, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030, Strategia rozwoju Kraju 2020, Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa oraz Narodowy Plan Szerokopasmowy oraz raportów i analiz wskazujących, że cyfryzacja jest jednym z kluczowych fundamentów rozwoju Polski. Rozwój cyfrowy wpływać ma na zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności Polski zarówno dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą jak i sfery badawczo – rozwojowej, a w wymiarze społecznym na wzrost sprawności państwa.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa realizuje **Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno –komunikacyjnych** - głównego dokumentu strategicznego na poziomie krajowym, określającego zakres i sposób interwencji funduszy europejskich w okresie programowania 2014-2020 pn. *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa*. Struktura POPC obejmuje 4 osie priorytetowe, w ramach których dla trzech z nich przyjęte zostały priorytety inwestycyjne i określone cele szczegółowe.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

Zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach

oddziaływania na środowisko, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, oraz nr 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, projekt POPC – jako wyznaczający ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagał przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z tymi wymaganiami została wykonana Prognoza oddziaływania na środowisko POPC, która jest elementem wspierającym proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska, a wynikających z POPC.

Celem prognozy były głównie:

- identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji POPC,
- określenie czy w należyty sposób podczas przygotowania Programu został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- sformułowanie zaleceń minimalizacji wszelkich jego negatywnych oddziaływań.

Opracowanie Prognozy dla projektu POPC zostało podzielone na dwa etapy. W pierwszym etapie wykonano diagnozę stanu środowiska w obszarze opracowania, czyli obszarze całego kraju wraz z identyfikacją kluczowych zagrożeń i problemów jego ochrony związane z oddziaływaniem planowanych przedsięwzięć na jego poszczególne komponenty m.in. związane z zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego i emisją zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, wpływem na obszary chronione, w tym Natura 2000.

Zdiagnozowano, że wyzwaniem dla Polski na najbliższe lata będzie przejście na taką drogę rozwoju przestrzennego i cywilizacyjnego, która umożliwi godzenie wzrostu gospodarczego z ochroną zasobów wodnych, różnorodności biologicznej krajobrazowej, zasobów gleb, racjonalnym użytkowaniem kopalin i upowszechnianiem odnawialnych źródeł energii. Elementem tej zmiany może stać się wdrażanie nowoczesnych, przyjaznych środowisku rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w sferze produkcji i usług.

W oparciu o zdiagnozowany stan środowiska oraz całokształt zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań społecznych, gospodarczych i polityczno-prawnych, w dokumencie zidentyfikowano dwie grupy przedsięwzięć:

- a) **Grupa pierwsza** – to przedsięwzięcia, których wdrożenie będzie się wiązać z pośrednim oddziaływaniem na środowisko (to przedsięwzięcia o charakterze „miękkim”, tj. nieinwestycyjnym),
- b) **Grupa druga** – przedsięwzięcia, których wdrożenie może znacząco, bezpośrednio oddziaływać na środowisko (przedsięwzięcia, które mają charakter inwestycyjny, np. budowa/rozbudowa obiektów, infrastruktury).

Analizę potencjalnego wpływu POPC na poszczególne komponenty środowiska przeprowadzono w odniesieniu do osi priorytetowych i priorytetów inwestycyjnych, ze

szczególnym uwzględnieniem planowanych do realizacji typów przedsięwzięć, które zostały zgrupowane w celu większej przejrzystości dalszych analiz, zgodnie z poniższym zestawieniem.

Grupa pierwsza - Typy przedsięwzięć charakteryzujących się prawdopodobnym pośrednim oddziaływaniem na środowisko	
A	Tworzenie oprogramowania i/lub jego zakup, wraz z pracami instalacyjnymi, konfiguracyjnymi i optymalizacyjnymi
B	Stworzenie i utrzymanie domen (platform) i portali, usługi zapewnienia dostępu do sieci internet, usługi hostingu, kolokacji i inne
C	Działalność szkoleniowa i/lub promocyjna
Grupa druga - Typy przedsięwzięć charakteryzujących się prawdopodobnym bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko	
D	Rozbudowa, modernizacja istniejącego systemu teleinformatycznego oraz zakup sprzętu teleinformatycznego wraz z pracami instalacyjnymi
E	Roboty budowlane mające na celu budowę obiektów, w tym sieci szerokopasmowych lub adaptację pomieszczeń na potrzeby realizacji przedsięwzięć w ramach POPC (wraz z wykonaniem odpowiedniej dokumentacji projektowej i technicznej, pracami instalacyjnymi, niezbędnymi materiałami i wyposażeniem)
F	Dostosowanie terenów i obiektów w ramach realizowanego przedsięwzięcia, obejmujące zagospodarowanie terenu, budowę, przebudowę i modernizację przyłączy, niezbędnej infrastruktury technicznej, obejmującej infrastrukturę wodną, kanalizacyjną, energetyczną, gazową, telekomunikacyjną, sieci specjalistyczne
G	Budowa lub rozbudowa w istniejących ośrodkach przetwarzania danych (serwerowniach) systemów zabezpieczeń fizycznych (kontrola dostępu, klimatyzacja, systemy przeciwpożarowe) i zabezpieczeń logicznych (firewall, systemy IDS, IPS)

Źródło: Opracowanie GIG

Zaproponowany podział przedsięwzięć na grupy umożliwił dokonanie oceny ich wpływu na środowisko w oparciu o analizę porównawczą analogicznych przedsięwzięć oraz zapisów dokumentów programowych.

Kolejny element prac nad Prognozą polegał na dokonaniu oceny zgodności postanowień projektowanego dokumentu z celami ochrony środowiska ustanawianymi na poziomie europejskim i krajowym z odniesieniem do zasad zrównoważonego rozwoju, a także analizie stopnia uwzględnienia w POPC zasad ochrony środowiska wraz z oceną, w jaki sposób badany dokument będzie wpływał na ich przestrzeganie. Zapisy projektu Programu oceniano w kontekście celów, zadań i wymogów ochrony środowiska formułowanych w przyjętych w kraju politykach, strategiach i programach krajowych oraz w kontekście dokumentów międzynarodowych, a zwłaszcza Strategii Europa 2020.

Analiza celów środowiskowych i ich spójności z zapisami POPC dla wybranych dokumentów szczebla międzynarodowego, unijnego i krajowego wykazała, iż bezpośrednie odniesienia do celów zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska występują w płaszczyźnie celu głównego Programu. Natomiast oddziaływania pośrednie występują w celach osi priorytetowych, gdzie określone priorytety inwestycyjne wskazują na możliwość wdrażania rozwiązań mogących wpływać na ograniczenie zasobo- i energochłonności.

Ocena skutków realizacji projektu POPC na lata 2014-2020 z uwzględnieniem oddziaływania na elementy środowiska została dokonana w odniesieniu do celów szczegółowych określonych dla poszczególnych typów przedsięwzięć planowanych do realizacji w poszczególnych osiach priorytetowych POPC. Oceną objęto następujące elementy środowiska: zdrowie ludzi, przyrodę, w tym rośliny, zwierzęta, różnorodność biologiczną i spójność obszarów Natura 2000, jakość wód, jakość powietrza i klimat, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz i dziedzictwo kulturowe.

Przeprowadzona analiza osi priorytetowych i priorytetów inwestycyjnych oraz ocena skutków środowiskowych wykazała, że znacząca część projektów podejmowanych w ramach POPC **nie będzie wpływać bezpośrednio na środowisko**. Niektóre z działań związanych z budową, rozbudową lub przebudową infrastruktury mogą oddziaływać w sposób negatywny na środowisko. Projekty te dotyczą m.in. budowy, rozbudowy infrastruktury, takiej jak obiekty kubaturowe, sieci szerokopasmowe, systemy teleinformatyczne, itp., zagospodarowania istniejących pomieszczeń (remont, adaptacja), zagospodarowania terenu.

W odniesieniu do bioróżnorodności oraz obszarów NATURA 2000 inwestycje infrastrukturalne mogą zarówno w sposób pośredni jak i bezpośredni przyczynić się do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt lub wpłynąć na gatunki, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000. Potencjalnie niekorzystne oddziaływanie na bioróżnorodność będzie zróżnicowane w zależności od zakresu i konkretnej lokalizacji inwestycji. Występuje również możliwość negatywnego oddziaływania realizowanych przedsięwzięć infrastrukturalnych na korytarze ekologiczne, które mają podstawowe znaczenia dla zachowania powiązania pomiędzy obszarami Natura 2000. Wpływ inwestycji na środowisko będzie miał jednakże charakter przemijający, o ile ich realizacja zostanie wykonana zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi i zaleceniami. Elementem, który można uwzględnić na etapie podejmowania decyzji o uruchomieniu finansowania dla tej grupy inwestycji jest ocena ich środowiskowego oddziaływania poprzez badanie efektywności dla różnych możliwych wariantów inwestycji i wybór rozwiązania optymalnego.

Realizacja większości typów przedsięwzięć nie przyczyni się do znacznych emisji zanieczyszczeń, czy też gazów cieplarnianych, które miałyby wpływ na stan klimatu. Potencjalnie występujące negatywne oddziaływania mogą mieć charakter krótkotrwały, chwilowy i odwracalny. W zależności od warunków atmosferycznych skala oddziaływania może przyjmować charakter lokalny lub regionalny. Jedynie, realizacji projektów polegających na

budowie lub rozbudowie serwerowni, systemów zabezpieczeń fizycznych może towarzyszyć zwiększona emisja gazów cieplarnianych, zanieczyszczeń powietrza, ciepła oraz wzrost oddziaływania elektromagnetycznego. Ze względu na skalę przedsięwzięć realizowanych w ramach POPC, nie będą one znacząco negatywnie oddziaływać na klimat.

Wraz z wdrożeniem Programu można oczekiwać również pozytywnych skutków środowiskowych, które mogą w sposób skumulowany z innymi programami i działaniami wpływać na spowolnienie lub zahamowanie niekorzystnych tendencji poszczególnych elementów środowiska.

Postęp cyfrowy kraju może w sposób pozytywny wpływać na zasoby naturalne poprzez ograniczanie zużycia paliw w związku z zmniejszeniem konieczności przemieszczania się ludności. Pozytywny wpływ realizacji Programu wystąpi również w przypadku oddziaływania na bioróżnorodność i obszaru Natura 2000 i będzie realizowany poprzez zmiany społeczne związane ze zwiększeniem elektronicznego dostępu do usług i informacji, co prowadzić będzie do bardziej efektywnego gospodarowania zasobami i zarządzania obszarami chronionymi.

Należy mieć jednak na uwadze, że sam POPC może przynieść pozytywne efekty środowiskowe w dłuższej perspektywie czasowej pod warunkiem, że stan środowiska nie będzie ulegał pogorszeniu w wyniku innych planowanych działań programowych w przyszłości, szczególnie programów i projektów infrastrukturalnych o dużym zakresie i skali oddziaływania na środowisko. Z kolei efekt niewdrożenia POPC mógłby pogłębiać zjawiska środowiskowe zmierzające w negatywnym kierunku, oraz wpłynąć co najwyżej neutralnie na te komponenty, w których następuje poprawa.

Realizacja POPC nie powinna powodować skumulowanych, trwałych oddziaływań negatywnych, a realizacja każdej z osi priorytetowych będzie pozytywnie wpływała na środowisko, przy zachowaniu zasady ostrożności i uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Kumulacja negatywnych oddziaływań POPC z oddziaływaniami ze strony innych programów może wystąpić w dwóch skalach: bezpośrednie oddziaływania ze strony przedsięwzięć inwestycyjnych oraz oddziaływania na poziomie skutków realizacji Programu. Pierwszy z wymienionych przypadków kumulacji mieć będzie skalę lokalną a efekt kumulacji nie musi być trwały. Drugi przypadek kumulacji negatywnych oddziaływań może nastąpić jedynie w przypadku, jeśli nie zostaną spełnione środowiskowe kryteria oceny i wyboru przedsięwzięć w ramach POPC, lub zaniedbane zostaną rozwiązania eliminujące/minimalizujące negatywne oddziaływania, przy założeniu, że podobnego rodzaju błędy popełniono także przy realizacji innych programów. W tym przypadku kumulacja negatywnych oddziaływań może prowadzić do trwałego naruszenia ciągłości ponadlokalnych sieci zielonej infrastruktury, trwałego naruszenia integralności obszarów chronionych, a także naruszenia walorów krajobrazu

kulturowego. Wszystko to wiązać się będzie z nieuchronnym pogorszeniem jakości życia ludzi.

Prognoza oddziaływania na środowisko określa środki łagodzące potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko, które zostały przedstawione w formie rekomendacji oraz konkretnych zapisów, jakie zaleca się uwzględnić w dalszych pracach nad przygotowaniem Programu do jego wdrożenia. Środki te uwzględnione zostały ponadto przy opracowaniu zaleceń na potrzeby kryteriów wyboru projektów.

Zgodnie z zasadą ostrożności, zaproponowano rozważenie wprowadzenia dwustopniowego procesu oceny i wyboru projektów uwzględniającego również aspekty ich oddziaływania na środowisko (np. dla dedykowanych naborów konkursowych), podczas którego:

- wyeliminowane zostaną przedsięwzięcia, co do których istnieje uzasadniona obawa, że w wyniku ich realizacji wystąpią istotne negatywne oddziaływania na środowisko (I poziom oceny);
- oceniony zostanie zakres potencjalnych korzyści dla środowiska (II poziom oceny).

Założenia dla środowiskowych kryteriów oceny i wyboru projektów zaproponowane zostały w taki sposób, aby rozważane przedsięwzięcie ocenić pod kątem wszystkich elementów ładu środowiskowego (jako środowiskowego wymiaru zrównoważonego rozwoju) oraz ładu społecznego w kontekście zdrowia i ochrony dziedzictwa kulturowego.

Dla prawidłowego przebiegu oceny projektów pod kątem oddziaływania na środowisko, sugeruje się wykorzystanie trzech grup zagadnień, na podstawie których można ocenić potencjalne oddziaływanie wynikające z założeń/celów przedsięwzięcia. Grupy zagadnień obejmują następujące obszary:

- Jakość przestrzeni,
- Emisja/zużycie surowców,
- Jakość życia.

Dobór środowiskowych kryteriów oceny zależeć będzie od typu projektu i jego przynależności do danej osi priorytetowej. Ocena projektów powinna dawać możliwość premiowania projektów mających pozytywny wpływ na środowisko i w tym przypadku uwzględniany może być zakres potencjalnych korzyści dla środowiska. Proponuje się, aby zakres ten był oceniany w trzech płaszczyznach:

- Wieloaspektowość pozytywnych oddziaływań na środowisko.
- Istotność (stopień, wielkość) pozytywnych oddziaływań.
- Sposób zapobiegania lub eliminowania oddziaływań negatywnych, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji projektu.

 Rozwiązania alternatywne dla postulatów Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

W ramach Prognozy dokonano analizy skutków środowiskowych wystąpienia dwóch rozwiązań wariantowych, określanych jako:

- **Wariant „zero”** – polegający na zaniechaniu realizacji działań wynikających z POPC na lata 2014-2020,
- **Wariant realizacyjny** polegający na poszukiwaniu innych źródeł finansowania i sposobu wdrażania dla zaplanowanych typów przedsięwzięć.

Analiza stanu środowiska w przypadku realizacji wariantu zero, czyli zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji PO PC:

Odstąpienie od realizacji Programu, a tym samym zaniechanie wdrożenia przedsięwzięć opisanych w poszczególnych osiach priorytetowych i priorytetach inwestycyjnych może skutkować wstrzymaniem szeregu procesów, których celem jest zwiększenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności polskiej gospodarki, a także wspieranie efektywności wykorzystania jego zasobów. Brak działań polegających na usprawnieniu funkcjonowania usług zwłaszcza administracyjnych oraz sprzyjających ułatwieniu dostępu do informacji, w tym również o środowisku, wpływać będzie na wydłużenie procedur administracyjnych, co może spowodować negatywne skutki w przestrzeni i innych komponentach środowiska, przekładając się bezpośrednio na jakość życia mieszkańców. Zaniechanie działań mających na celu wyrównanie dostępu do osiągnięć cyfryzacji spowoduje pogłębienie się dysproporcji pomiędzy terenami wiejskimi a miejskimi.

Wraz z wdrożeniem Programu można zatem oczekiwać pozytywnych skutków środowiskowych, które mogą wpływać na spowolnienie lub zahamowanie niekorzystnych tendencji poszczególnych komponentów środowiska. Rezultatem cyfryzacji będzie poprawa dostępu oraz usprawnienie w załatwianiu spraw administracyjnych, co oprócz oszczędności czasu obywateli poskutkuje zmniejszeniem emisji z transportu i zużycia zasobów (paliw), mniejszą konsumpcją materiałów i energii (w przypadku zmniejszenia ilości dokumentów papierowych) oraz zmniejszonym wytwarzaniem odpadów, a pośrednio zwiększeniem bezpieczeństwa środowiskowego (dzięki usprawnieniu systemów informowania i reagowania na zagrożenia).

Należy mieć jednak na uwadze, że sam POPC na lata 2014-2020 może przynieść pozytywne efekty środowiskowe w dłuższej perspektywie czasowej pod warunkiem, że stan środowiska nie będzie ulegał pogorszeniu w wyniku innych planowanych działań programowych w przyszłości, szczególnie programów i projektów infrastrukturalnych o dużym zakresie i skali oddziaływania na środowisko.

Podsumowując, efektem zaniechania wdrożenia samego POPC mógłby pogłębić zjawiska środowiskowe zmierzające w negatywnym kierunku oraz wpłynąć co najwyżej neutralnie na te komponenty, w których następuje poprawa.

Skumulowanie pozytywnych efektów środowiskowych upatruje się w precyzyjnym wyborze przyszłych projektów w ramach POPC z uwzględnieniem środowiskowych kryteriów oceny i wyboru projektów, oraz monitoringiem skutków ich wdrażania w oparciu o zdefiniowane wskaźniki zrównoważonego rozwoju.

Analiza wariantu realizacyjnego w stosunku do działań zaproponowanych w POPC:

Obecnie nie ma mechanizmów finansowych dających możliwość jednoczesnego wdrożenia kompleksowych działań nakierowanych na rozwój i wzmocnienie cyfryzacji na tak dużym obszarze i na poziomie nadrzędnym-krajowym, jak zdefiniowanym w POPC. Realizacja wariantu polegającego na zaniechaniu realizacji przedsięwzięć w ramach POPC i poszukiwaniu możliwości ich sfinansowania w ramach innych źródeł spowodowałaby rozproszenie działań i nie pozwoliłaby na osiągnięcie efektu synergii, ani też realizację wszystkich zakładanych celów. Trudno byłoby znaleźć źródła i możliwości finansowania pozwalające podobnie jak POPC, na kompleksowe podejście oraz wsparcia projektów na tak dużą skalę i w wielu wymiarach oraz obejmujących wszystkie szczeble administracji. Założeniem POPC jest bowiem poprawa stacjonarnej łączności szerokopasmowej, sprawności administracji publicznej, poziomu wykorzystania e – administracji oraz poprawę odsetka osób dorosłych angażowanych w uczenie się przez całe życie.

Jednocześnie, ze względu na specyficzny charakter zapisów w POPC dotyczących planowanych przedsięwzięć, na etapie sporządzania niniejszej Prognozy brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań. Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego na etapie programowania i realizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych należy rozważyć warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływał na środowisko. Rozwiązania alternatywne mogą dotyczyć rozwiązań organizacyjnych, technicznych czy też lokalizacyjnych.

Uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych

Konsultacje społeczne *Prognozy Oddziaływania na środowisko Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014 – 2020* prowadzone były zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 ze zm.). Konsultacje prowadzone były w terminie od 29 listopada do 11 grudnia 2013 r. Ich celem było zebranie opinii i uwag na temat prognozy, szczególnie potencjalnych i rzeczywistych skutków oddziaływania realizacji projektowanego Programu.

W przewidzianym ustawowo terminie 21 dni, istniała możliwość zgłaszania opinii m.in. poprzez formularz dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Konsultacje społeczne Prognozy POPC skierowane były do wszystkich zainteresowanych, a w szczególności do potencjalnych beneficjentów Programu.

Podczas trwania konsultacji społecznych – w dniu 9 grudnia 2013 r. w siedzibie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w Warszawie odbyła się Konferencja konsultacyjna *Prognozy oddziaływania na środowisko projektu POPC 2014 – 2020*. Po szczegółowym zaprezentowaniu informacji na temat Programu oraz prognozy jego oddziaływania na środowisko, dyskusji poddano zidentyfikowane dwie grupy przedsięwzięć, tj. przedsięwzięcia o charakterze „miękkim”, tj. nieinwestycyjnym oraz przedsięwzięcia, które mają charakter inwestycyjny, np. budowa/rozbudowa obiektów, infrastruktury. W efekcie przeprowadzonej dyskusji doprecyzowano grupę przedsięwzięć F, których wdrożenie może znacząco, bezpośrednio oddziaływać na środowisko i wyjaśniono uwzględnienie w niej inwestycji związanych z budową sieci szerokopasmowych (I oś priorytetowa).

Konferencja konsultacyjna doprowadziła także do rozszerzenia katalogu zagadnień dotyczących kryteriów środowiskowych oceny i wyboru projektów, na podstawie których można ocenić potencjalne oddziaływanie na środowisko wynikające z założeń/celów przedsięwzięcia o „oszczędność zasobów naturalnych”. W trakcie trwania konsultacji nie wpłynęły żadne inne uwagi do projektowanego dokumentu jak i prognozy oddziaływania na środowisko.

Równolegle, przeprowadzono wywiady pogłębione z ekspertami w zakresie Technologii Komunikacyjno – Informacyjnych. Zaprezentowane podczas wywiadów pogłębionych opinie i wnioski zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z ustaleniami dokumentu prognozy i nie wiązały się z koniecznością wprowadzenia zmian w zapisach dokumentu.

Opinie organów ochrony środowiska: Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014 – 2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został poddany opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy.

Dokumenty zostały zaopiniowane przez:

- Głównego Inspektora Sanitarnego – opinia z dnia 27.11.2013 r. o numerze: GIS-HŚ-NS-073-42/EN/13,
- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – opinia z 12.12.2013 r. o numerze: DOOŚsoos.410.31.2013.JP-1.

Główny Inspektor Sanitarny nie wniósł uwag do *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014 – 2020*, jak i samego *Programu*. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pozytywnie zaopiniował *dokument Prognozy* i wyraził stanowisko, iż w przeważającej części należy zgodzić się z zapisami prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu, zarówno w przypadku zidentyfikowanych potencjalnych oddziaływań jak i ich wpływu na elementy przyrodnicze, w tym w szczególności na obszarowe formy ochrony przyrody. Jednocześnie wskazał potrzebę korekty wskaźnika Farmland Bird Index, doprecyzowania warunków przemijającego i punktowego charakteru oddziaływań na niektóre komponenty środowiska. Wskazane zalecenia GDOŚ w ostatecznej wersji Prognozy zostały uwzględnione.

Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Zgodnie z klasyfikacją i charakterystyką działań, jakie mogą być realizowane w ramach osi priorytetowych Programu, nie przewiduje się realizacji inwestycji, o jakich mowa w Załączniku I do Konwencji Espoo ani też instalacji przemysłowych o jakich mowa w Aneksie II do Protokołu z 2001 roku do Konwencji Espoo¹.

Nie można natomiast wykluczyć przypadków, o jakich mowa w Załączniku III punkt b² do tej konwencji. Niektóre z tych przedsięwzięć mogą wiązać się z oddziaływaniem na wrażliwe tereny przygraniczne. Nie można zatem wykluczyć, że niektóre spośród inwestycji przewidzianych do realizacji w ramach osi priorytetowej I. lub II. mogą, pomimo lokalnego zasięgu bezpośrednich oddziaływań, wymagać wdrożenia procedury oceny oddziaływania transgranicznego zgodnie z postanowieniem artykułu 2 pkt 5. Konwencji Espoo oraz artykułu 5 pkt 1. Protokołu z 2001 roku do Konwencji z Espoo.

Prawdopodobieństwo wystąpienia takich oddziaływań zależeć będzie od lokalizacji i skali planowanych przedsięwzięć. O potrzebie lub braku potrzeby oceny oddziaływania transgranicznego rozstrzygać będzie każdorazowo identyfikacja przewidywanych oddziaływań transgranicznych, wykonywana obligatoryjnie w procedurze oceny oddziaływania na środowisko (uzyskiwanie decyzji środowiskowej), jeżeli będzie wymagał jej charakter przedsięwzięcia.

Oceniając ewentualne transgraniczne skutki środowiskowe realizacji POPC należy mieć na uwadze, że ogólny efekt środowiskowy realizacji Programu w Polsce będzie pozytywny,

---

¹ *Protocol on Strategic Environmental Assessment to the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context*, w oparciu o decyzję II/9 podjętą w Sofii 26 i 27 lutego 2001.

² lokalizacja: planowana działalność jest zlokalizowana na obszarze lub w pobliżu obszaru o szczególnej wrażliwości lub o szczególnym znaczeniu dla środowiska (takim jak obszary wodno-błotne podlegające Konwencji Ramsarskiej, parki narodowe, rezerваты przyrody, tereny będące miejscem szczególnego naukowego zainteresowania lub tereny ważne z punktu widzenia archeologii, kultury lub historii), jak również gdy planowana działalność zlokalizowana jest w miejscu, w którym właściwości planowanej działalności mogłyby mieć znaczący wpływ na ludność;

natomiast negatywne mogą być skutki ewentualnego odstąpienia od niego. W przypadku POPC nie ma przesłanek wskazujących, by w aspekcie transgranicznym efekt środowiskowy mógł być znacząco inny niż efekt środowiskowy dla Polski. Przeciwnie, należy spodziewać się ograniczenia dotychczasowych oddziaływań na środowisko, a wynikać to będzie ze sprawniejszego zarządzania zasobami krajobrazu przestrzeni i surowców w skali regionów (w tym regionów przygranicznych), usprawnienia systemów ostrzegania o zagrożeniach środowiskowych (usprawnienia te mogą funkcjonować w skali transgranicznej), a także zmniejszeniu bezpośredniej presji na środowisko, np. dzięki cyfryzacji sterowania procesami technologicznymi w przetwórstwie przemysłowym, zwiększeniu skuteczności sterowania ruchem drogowym, zmniejszeniu liczby niezbędnych podróży do pracy lub do urzędu, itd. (efekt ten wystąpi m.in. na terenach przygranicznych).

Z przedstawionych przesłanek wynika, że w przypadku POPC nie było potrzeby podejmowania procedury transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Proponuje się, aby monitoring POPC przebiegał dwukierunkowo:

- pierwszy kierunek obejmował będzie bezpośrednio realizację założonych celów szczegółowych oraz produktu i rezultatu w odniesieniu do poszczególnych osi priorytetowych. Zasady i wskaźniki wytypowane do tego celu zostały przedstawione i opisane w projekcie POPC;
- drugi kierunek monitoringu będzie obejmował analizę oddziaływania na środowisko w myśl zapisów *Ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Dla przeprowadzenia oceny rzeczywistych skutków środowiskowych realizacji POPC proponuje się następujące wskaźniki monitorowania Programu:

- ocena klimatu elektromagnetycznego kraju, w oparciu o dane systemu PMS realizowanego przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska,
- oszczędność zasobów poprzez zmniejszenie liczby dokumentów,
- ograniczenia emisji CO₂ z transportu dzięki zwiększeniu udziału e-usług.

Zakłada się, że aby uniknąć konieczności nadmiernego generowania dokumentacji formalnej, częstotliwość sporządzania sprawozdań z realizacji projektu powinna zostać ograniczona.

Zaleca się zatem 3 stopniową procedurę sprawozdawczą:

- Raport roczny,
- Raport końcowy,
- Raport monitorujący rezultaty projektu – 2 lata po wdrożeniu.